

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.016.02.2015
P/15/029

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/15/029 - System szkolnictwa zawodowego

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Kontrolerzy

1. Emil Wojak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94732 z dnia 24 sierpnia 2015 r.
2. Tadeusz Bejgerowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 96906 z dnia 2 września 2015 r.
3. Wiesław Warzocha, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 96906 z dnia 2 września 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-8)

Jednostka
kontrolowana Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 im. gen. Władysława Sikorskiego
w Inowrocławiu¹, ul. Prezydenta G. Narutowicza 34, 88-100 Inowrocław

Kierownik jednostki
kontrolowanej Danuta Paluszak, Dyrektor Zespołu Szkół.²

(dowód: akta kontroli str. 9-16)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli sposób organizacji Szkoły przyczynił się do dobrej jakości kształcenia i przygotowania do wykonywania zawodu. Rozpoznawano potrzeby rynku pracy w aspekcie planowania kierunków kształcenia w zawodach i podejmowano działania w zakresie dostosowania oferty kształcenia do tych potrzeb. Realizowano zadania w zakresie doradztwa zawodowego w aspekcie trafności wyboru zawodu i odnalezienia się na rynku pracy. Współpracowano z partnerami kształcącymi w zawodach na poziomie wyższym oraz przedsiębiorcami.

Szkoła była kadrowo i organizacyjnie przygotowana do kształcenia w wybranych zawodach. Właściwie diagnozowano potrzeby edukacyjne i zainteresowania uczniów, zapewniono im warunki do właściwej realizacji praktycznej nauki zawodu. Zadbano o rozwój i doskonalenie zawodowe nauczycieli przedmiotów zawodowych.

Szkoła dysponowała odpowiednim zapleczem techniczno-dydaktycznym. Warunki lokalowe i wyposażenie pracowni przedmiotowych umożliwiały realizację podstawy programowej. Uczniom zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w Szkole.

¹ Dalej: „Zespół Szkół” lub „Szkoła”.

² Dalej: „Dyrektor”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieprzekazywaniu, organowi prowadzącemu kopii protokołów kontroli dotyczących zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, mimo obowiązku wynikającego z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁴.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja, w tym m.in. wybór kierunków kształcenia szkół zawodowych w aspekcie jakości kształcenia i przygotowania do wykonywania zawodu

1.1. Struktura kształcenia w zawodach

Opis stanu
faktycznego

W latach 2005/2006 – 2014/2015 kształcenie zawodowe w Zespole Szkół było realizowane w liczących od 15 do 22 oddziałach, obejmujących:

- a) technikum – w zawodach: budownictwo, drogownictwo, architektura krajobrazu (od roku 2007/2008), geodeta (od roku 2010/2011) oraz urządzenia i systemy energii odnawialnej (od roku 2011/2012);
- b) zasadniczą szkołę zawodową⁵ – w zawodach: monter instalacji i urządzeń sanitarnych, murarz, murarz-tylnik, malarz-tapeciarz, posadzkarz, technolog robót wykończeniowych w budownictwie, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie;
- c) technikum uzupełniające – budownictwo (do roku 2012/2013);
- d) liceum profilowane (do roku 2008/2009).

Średnia liczba uczniów rozpoczynających naukę w tym okresie wynosiła 501 (od 420 do 588), a procent kończących naukę kształtował się średnio na poziomie 92,2% (od 86,4% do 95%).

(dowód: akta kontroli str.17-21; 81-84)

1.2. Planowanie kierunków kształcenia w zawodach

Podstawą planowania kierunków kształcenia w zawodach na kolejne lata w aspekcie potrzeb rynku pracy były dokumenty strategiczne, takie jak:

- Koncepcja funkcjonowania i rozwoju Zespołu Szkół na lata 2009 -2014,
- Programy rozwoju Zespołu Szkół na lata 2009 -2014 oraz 2014-2019,
- Wieloletnie plany doskonalenia nauczycieli Zespołu Szkół na lata 2009 -2014 oraz 2014-2019.

Zespół Szkół posiadał także dokumenty operacyjne dotyczące funkcjonowania szkoły w kontekście jakości kształcenia i przygotowania do wykonywania zawodu, takie m.in., jak:

- roczne plany rozwoju Zespołu Szkół na lata 2012/2013 - 2015/2016,
- roczne plany doskonalenia zawodowego nauczycieli (lata: 2012/2013 -

⁴ Dz. U. z 2003 r., Nr 6, poz. 69 ze zm., dalej: „rozporządzenie z dnia 31 grudnia 2002 r.”.

⁵ Dalej: „ZSZ”

2015/2016),

- plany pracy dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej Zespołu Szkół (lata: 2012/2013 - 2015/2016),
- roczne plany promocji Zespołu Szkół (lata: 2012/2013 – 2015/2016).

Według wyjaśnień Dyrektora, przy planowaniu kierunków kształcenia kierowano się zasadą zachowania ciągłości kształcenia zawodu w szkole. Uwzględniano potrzeby pracodawców branży budowlanej i pokrewnych, które skierowane były głównie na pozyskanie pracowników średniego personelu technicznego i pracowników wykwalifikowanych w zawodach robotniczych. Analizowano strategię rozwoju województwa, powiatu oraz miasta Inowrocławia. Diagnozowano potrzeby środowiska lokalnego w oparciu o materiały publikowane przez Powiatowy i Wojewódzki Urząd Pracy (np. *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim*), ogłoszenia w prasie lokalnej oraz wywiad środowiskowy. Zasięgano też opinii Powiatowej i Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w sprawie nowego kierunku kształcenia, co do zgodności z potrzebami rynku pracy.

(dowód: akta kontroli str. 22-27; 74-76)

Wśród zawodów zawartych w aktualnej ofercie Szkoły były cztery zawody deficytowe wymienione w *Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim* w I półroczu 2014 r., tj.: murarz-tylnkarz, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, monter konstrukcji budowlanych oraz cieśla. Zawodem nadwyżkowym według *Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie inowrocławskim* za I półrocze 2014 r. był technik budownictwa.

(dowód: akta kontroli str. 339-369)

1.3. Zmiany kierunków kształcenia

W okresie objętym kontrolą w Szkole nie dokonywano zmian w zakresie kierunków kształcenia. Powiatowa Rada Zatrudnienia⁶ 20 czerwca 2012 r. pozytywnie zaopiniowała wniosek Zespołu Szkół⁷ w sprawie otwarcia nowego kierunku kształcenia w zawodzie technik renowacji elementów architektury⁸. Do tego czasu w Szkole kształcono w zawodach: technik budownictwa, technik drogownictwa⁹, technik architektury krajobrazu, technik geodezji, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, murarz/murarz – tynkarz¹⁰, monter instalacji i urządzeń sanitarnych¹¹, monter sieci instalacji i urządzeń sanitarnych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie. Rada zatrudnienia jeszcze dwukrotnie¹² pozytywnie opiniowała wnioski Zespołu Szkół w sprawie otwarcia nowych kierunków kształcenia w zawodzie monter konstrukcji budowlanych, oraz technik chłodnictwa i klimatyzacji, kamieniarz, dekarz i monter instalacji budowlanych. W kierunkach tych nie zostały utworzone oddziały szkolne, gdyż zainteresowanie gimnazjalistów tymi zawodami było znikome i nie dokonano naboru. Inicjatorem uruchomienia kierunków

⁶ Dalej: „Rada Zatrudnienia”

⁷ Uchwała nr 6/2012

⁸ Kierunek nie został otwarty z powodu braku zainteresowania mimo, że zawód ten nie był zawodem nadwyżkowym.

⁹ Brak naboru od 2012 r. Ostatni absolwenci w 2014/2015 r. – oferta nadal aktualna.

¹⁰ Brak naboru w 2013/2014 r. oraz w 2015/2016 r. – oferta nadal aktualna.

¹¹ Brak naboru od 2014/2015 r. – oferta nadal aktualna.

¹² Uchwała nr 8/2013 z 11.04.2013 r. – monter konstrukcji budowlanych, uchwała nr 4/2015 z 4.02.2015 r. – technik chłodnictwa i klimatyzacji oraz kamieniarz, dekarz i monter instalacji budowlanych

kształcenia w nowych zawodach była Dyrektor Szkoły po dokonaniu analizy i diagnozy potrzeb środowiska i możliwości Szkoły i zasięgnięciu opinii Rady Rodziców, Samorządu Uczniowskiego i Rady Pedagogicznej.

(dowód: akta kontroli str. 29-30)

1.4. Współpraca Zespołu Szkół z partnerami krajowymi

Zespół Szkół współpracował z dwiema uczelniami wyższymi w przygotowaniu absolwenta do oczekiwań rynku pracy, tj.:

1/ W listopadzie 2013 r. zawarto porozumienie o współpracy z Uniwersytetem Technologiczno - Przyrodniczym w Bydgoszczy¹³ w celu prowadzenia wspólnej działalności dydaktyczno – naukowej i podnoszenia poziomu kształcenia młodzieży szkolnej. Uczelnia zaproponowała m.in.: prowadzenie zajęć dydaktycznych przez pracowników uczelni, konsultację i pomoc w opracowaniu programów nauczania, udział we wspólnych przedsięwzięciach, udział uczniów w prelekcjach, prezentacjach i spotkaniach informacyjnych, współorganizację spotkań studentów i nauczycieli akademickich z uczniami klas maturalnych.

W realizacji porozumienia uczniowie, co roku uczestniczą w akcjach promocyjnych uczelni, w drzwiach otwartych UT-P, gdzie poznają ofertę kształcenia w kolejnym roku akademickim, zwiedzają obiekty uczelni, uczestniczą w prezentacjach, spotkaniach informacyjnych. Przedstawiciele Samorządu Uczniowskiego Zespołu Szkół spotkali się z przedstawicielami Samorządu Studentów w celu wypracowania wspólnych płaszczyzn działania. Dyrektor spotkała się z władzami uczelni w celu zdynamizowania wspólnych działań w latach 2014/2015, We wrześniu 2015 r. Zespół Szkół był organizatorem praktyk studentów kursu przygotowania pedagogicznego UTP.

(dowód: akta kontroli str. 32)

2/ We wrześniu 2014 r. podpisana została umowa partnerska z Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy¹⁴ - Wydziałem Zarządzania i Nauk Społecznych w Inowrocławiu w celu m.in. promocji modelu edukacji zawodowej realizowanej przez Zespół Szkół, podejmowania wspólnych przedsięwzięć edukacyjno – wychowawczych. Uczelnia zaproponowała: pomoc naukowo – dydaktyczną, organizację wspólnych przedsięwzięć popularno – naukowych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, podjęcie przez uczniów i absolwentów działalności w ramach Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości WSG. Odbyło się dwudniowe szkolenie grupy 20 nauczycieli nt. budowania wizerunku szkoły zawodowej w środowisku lokalnym z wykorzystaniem nowoczesnych technik przekazu informacji. Młodzież brała udział w ćwiczeniach terenowych związanych z pomiarami termowizyjnymi z zakresu oceny termoizolacyjności przegród budynku, prowadzonych przez specjalistów, a także w seminarium nt. zasad aerodynamiki w praktycznym wykorzystaniu, prowadzonym na terenie aeroklubu kujawskiego.

(dowód: akta kontroli str. 32-33)

Zespół Szkół współpracował także z pracodawcami (z 25 w latach 2012/2013 i 2013/2014 oraz z 20 w roku 2014/2015) w zakresie przygotowania absolwentów do

¹³ Dalej: „UT-P”.

¹⁴ Dalej: „WSG”.

oczekiwać rynku pracy. W ramach tej współpracy Szkoła m.in. organizowała u pracodawców zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe dla uczniów Zasadniczej Szkoły Zawodowej i technikum oraz spotkania w sprawie praktycznej nauki zawodu, z udziałem pracodawców, wychowawców, rodziców i uczniów, w celu zaznajomienia ich z zasadami odbywania praktycznej nauki zawodu u pracodawców. Wspólnie opracowywano programy zgodne z nową podstawą programową kształcenia w zawodach, prowadzono treningi i ćwiczenia przygotowujące uczniów do egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Szkoła korzystała ze sprzętu od pracodawców, który służył do realizacji ćwiczeń praktycznych oraz przeprowadzania egzaminów zawodowych. Odbywały się pokazy firm branżowych na terenie szkoły promujące nowoczesne technologie, materiały, narzędzia i urządzenia oraz profesjonalizm zawodowy, połączone z warsztatami oraz przekazaniem szkole materiałów dydaktycznych¹⁵ oraz organizowano wycieczki dydaktyczne i szkolenia¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 33-34)

W celu podniesienia jakości kształcenia w aspekcie rynku pracy Szkoła współpracowała z partnerami w zakresie nieodpłatnego korzystania z nowoczesnego sprzętu¹⁷, organizowania praktyk i staży¹⁸, a ponadto:

- w 2013 r. podpisano porozumienie o współpracy z 2 Pułkiem Inżynieryjnym w Inowrocławiu w celu m.in. rozszerzenia metod kształcenia zawodowego młodzieży i pozyskanie absolwentów techników do zawodowej służby wojskowej;
- Zespół Szkół współpracował z innymi szkołami ponadgimnazjalnymi w kraju w celu przygotowania uczniów do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie¹⁹;
- Szkoła współpracowała z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Gdańsku w zakresie udziału uczniów w standaryzacji arkuszy egzaminacyjnych w zawodach i kwalifikacjach²⁰;
- Zespół Szkół od roku szkolnego 2012/2013 współpracował z Państwową Inspekcją Pracy w ramach realizacji programu edukacyjnego "Kultura bezpieczeństwa"²¹.

¹⁵ Np. szkolenie „Akademia murowania” prezentacja najnowszych rozwiązań technologicznych dotyczących narzędzi i sprzętu pomiarowego, geodezyjnego, prezentacja, pokaz i warsztaty dotyczące materiałów budowlanych.

¹⁶ Z zakresu energetyki odnawialnej.

¹⁷ W lipcu 2014 r. Dyrektor podpisał porozumienie o współpracy wypożyczenia Szkole sprzętu geodezyjnego. Uczniowie szkoły mogli lepiej opanować umiejętności obsługi sprzętu geodezyjnego, pracować na nowoczesnym sprzęcie. Sprzęt wypożyczany był na treningi praktyczne przygotowujące do egzaminu zawodowego, 3 tygodniowe praktyki uczniowskie, na egzaminy potwierdzające kwalifikacje w zawodzie w sesji zimowej i letniej 2015r.

¹⁸ W kwietniu 2015 r. Dyrektor Zespołu Szkół podpisał List intencyjny z Bydgoskim Parkiem Przemysłowo-Technologicznym w Bydgoszczy z Polskim Towarzystwem Ekonomicznym Oddział w Bydgoszczy, w sprawie organizacji praktyk i staży w ramach projektu pn. "Od ucznia do mistrza. Praktyki i staże Twoją drogą do kariery zawodowej" realizowanego w ramach Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionie. Uczniowie uczestniczyli w procesie rekrutacyjnym i w odbywaniu staży w 2015 r. w firmach na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo – Technologicznego.

¹⁹ Uczniowie uczestniczyli w treningach zawodowych, przygotowujących ich do części praktycznej egzaminu, organizowanych przez nauczycieli i kierowników szkolenia praktycznego szkół, odbywających się w rzeczywistych warunkach egzaminacyjnych na symulowanych zadaniach egzaminacyjnych, z udziałem nauczycieli egzaminatorów szkoły współpracującej.

²⁰ Dyrektor wyjaśniła, że dzięki temu uczniowie mogli lepiej poznać procedurę przeprowadzania egzaminu zawodowego, ocenić i uzupełnić braki w wiedzy, a tym samym uzyskać lepsze wyniki, które zapewnią im większe prawdopodobieństwo zatrudnienia.

²¹ Nauczyciele zgłoszeni do udziału w w/w programie przechodzili co roku szkolenie przygotowujące do współpracy przy organizowaniu zajęć szkolnych dla młodzieży z zakresu prawa i bezpieczeństwa pracy. Podstawowym celem przedsięwzięcia było promowanie idei bezpiecznej pracy, jako standardu w przyszłym życiu zawodowym, kształtowanie świadomości zagrożeń występujących w środowisku pracy i podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie rozwiązań prawnych, dotyczących zapewnienia ochrony prawnej i bezpiecznych warunków pracy.

- w ramach współpracy z firmą Polskie Składy Budowlane Zespół Szkół otrzymywał czasopisma zawodowe, zestawy filmów dydaktycznych, materiały dydaktyczne. Organizowane były też pokazy nowych technologii i materiałów.
- Zespół Szkół współpracował z Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku w ramach realizacji projektu „Nowa jakość kształcenia zawodowego w województwie kujawsko – pomorskim” od 2010 do 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 35-37)

1.5. Realizacja projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej na zadania edukacyjne

Na terenie Zespołu Szkół realizowane były dwa projekty finansowane ze środków UE na zadania edukacyjne związane z kształceniem w zawodach. Efektem ich było wsparcie o łącznej wartości 53,7 tys. zł.

1/ W ramach projektu „Nowa jakość kształcenia zawodowego w województwie kujawsko – pomorskim”, realizowanego w latach 2010/2011 – 2012/2013, uczniowie ukończyli różne formy wsparcia, tj.:

- specjalistyczne zajęcia zawodowe przygotowujące do nabycia nowych kwalifikacji zawodowych w Centrum Kształcenia Praktycznego w Grudziądzu (obsługa koparko – ładowarki) – 12 uczniów,
- specjalistyczne zajęcia zawodowe przygotowujące do nabycia nowych kwalifikacji zawodowych (obsługa oprogramowania typu CAD) – 12 uczniów,
- zajęcia z języka obcego zawodowego – 12 uczniów,
- zajęcia w firmach symulacyjnych pn. „Przedsiębiorczość w praktyce” – 12 uczniów,
- zajęcia wyrównawcze z matematyki przygotowujące do egzaminu zawodowego – 36 uczniów,
- zajęcia praktycznej nauki zawodu w Centrum Kształcenia Praktycznego w Inowrocławiu²² (dalej: „CKP”) – spawanie metodą 311 lub 135 – 32 uczniów,
- miesięczne praktyki zawodowe u pracodawców dla technika budownictwa, technika geodety, technika architektury krajobrazu – 104 uczniów,
- zajęcia z doradcą zawodowym pt. „Planowanie kariery zawodowej” – 24 uczniów.

Zakupiono również zestaw komputerowy, interaktywny zestaw multimedialny oraz zestaw programów multimedialnych.

Łącznie z ww. form wsparcia skorzystało 244 uczniów, tj 43% rozpoczynających naukę w Szkole w okresie realizacji projektu²³.

2/ Efektem projektu „Twoja wiedza – twoja przyszłość” realizowanego w latach 2013/2014 – 2014/2015, którego liderem projektu był Powiat, było pozyskanie pomocy dydaktycznych, programów i sprzętu geodezyjnego, przyborów geometrycznych oraz literatury dla technika architektury krajobrazu, technika geodezji i dla technika urządzeń i systemów energetyki odnawialnej. Formy wsparcia dla uczniów, to: zajęcia pozalekcyjne z: języka angielskiego (9 uczniów), geodezji ogólnej (15), projektowania architektury krajobrazu (17), systemów ciepłych i energii odnawialnej (8), obsługi koparko-ładowarki (12); zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki (47 uczniów); staże u pracodawców dla

²² Dalej: „CKP”.

²³ Średnia z lat: 2010/2011, 2011/2012 i 2012/2013.

technika budownictwa i technika drogownictwa (12 uczniów); zajęcia z zakresu spawania metodą 311 (10 uczniów).

Łącznie z ww. form wsparcia skorzystało 140 uczniów, tj 27% rozpoczynających naukę w Szkole w okresie realizacji projektu²⁴.

(dowód: akta kontroli str. 38-40)

1.6. Doradztwo edukacyjno-zawodowe

W Zespole Szkół powierzono funkcję doradcy zawodowego pedagogowi szkolnemu. Osoba ta posiadała wymagane kwalifikacje, tj. ukończone studia podyplomowe w zakresie przedsiębiorczości i doradztwa zawodowego.

(dowód: akta kontroli str.43)

W latach 2012/2013 – 2014/2015 na jednego doradcę zawodowego przypadało 346 uczniów (uczniowie klas kończących szkołę i klas przedostatnich), tj. w poszczególnych latach: 2012/2013 – 109 uczniów, 2013/2014 – 126, 2014/2015 – 111 uczniów. W tym samym okresie naukę w szkole przerwało łącznie 147 uczniów, tj. w latach: 2012/2013 – 66 uczniów na 588 rozpoczynających naukę (11,2%), 2013/2014 – 36 uczniów na 557 rozpoczynających naukę (6,5%), 2014/2015 – 45 uczniów na 472 rozpoczynających naukę (9,5%).

(dowód: akta kontroli str.45-46)

W ramach prowadzenia w Zespole Szkół doradztwa edukacyjno-zawodowego podejmowano takie działania, jak m.in.:

- zorganizowano zajęcia dla uczniów na temat: aktywnego poszukiwania pracy, predyspozycji zawodowych, właściwego wyboru zawodu, czy dalszej edukacji, planowania kariery zawodowej, przygotowania dokumentów aplikacyjnych, praw absolwenta, podstaw prawa pracy. Prezentowano ofertę uczelni wyższych i kierunków studiów przez nie oferowanych, jak również omawiano sposoby pozyskiwania funduszy na własną działalność gospodarczą – 13 godzin lekcyjnych w badanym okresie;
- udział młodzieży w warsztatach poza szkołą (w roku 2014/2015) na temat aktywnego poszukiwania pracy, przedsiębiorczości, samodzielnego zakładania działalności gospodarczej oraz w Targach Edukacji i Pracy (w latach 2012/2013 i 2014/2015) – organizowanych przez Młodzieżowe Centrum Kariery w Inowrocławiu;
- organizacja warsztatów dla uczniów (prowadzonych przez specjalistów instytucji współpracujących ze szkołą) na terenie szkoły na temat aktywnego poszukiwania pracy, określania własnych predyspozycji zawodowych, prawa pracy, form skutecznego poruszania się na rynku pracy, przygotowania dokumentów aplikacyjnych – Młodzieżowe Centrum Kariery w Inowrocławiu (2012/2013, 2014/2015) oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu (2012/2013, 2014/2015);
- udział młodzieży w Drzwiach Otwartych Medyczno-Społecznego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Inowrocławiu (2014/2015);

²⁴ Średnia z lat: 2013/2014 i 2014/2015.

- udział młodzieży w Drzwiach Otwartych UT-P (prezentacja kierunków studiów, zasady rekrutacji na studia - 2012/2013, 2014/2015);
- uczestnictwo uczniów w prezentacji kierunków technicznych uczelni wyższych : Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (UMK) w Toruniu, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, UT-P w Bydgoszczy (2014/2015);
- udział uczniów w Salonie Maturzystów (prezentacja uczelni wyższych, kierunki kształcenia, zasady rekrutacji na studia; spotkania z egzaminatorami OKE, procedury związane z egzaminami maturalnymi) - na UMK (2012/2013, 2014/2015), na UTP w Bydgoszczy (2013/2014).

(dowód: akta kontroli str.44-45)

1.7. Wyniki egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe absolwentów

W kontrolowanym okresie zdawalność egzaminu maturalnego w technikum Zespołu Szkół kształtowała się następująco:

- 2011/2012 – 96,8% (przystąpiło do egzaminu 63 uczniów, uzyskało świadectwo dojrzałości 61), tj. o 25 punktów procentowych (p.p.) wyższa niż zdawalność w szkołach tego typu w województwie i o 27 p.p. wyższa od krajowej;
- 2012/2013 – 95,1% (przystąpiło 61, uzyskało 58), tj. wyższa o 20 p.p. od wojewódzkiej i o 14 p.p. od krajowej;
- 2013/2014 – 88,9% (przystąpiło 90, uzyskało 80), tj. wyższa o 29 p.p. od wojewódzkiej i o 35 p.p. od krajowej;
- 2014/2015 – 85,7% (przystąpiło 91, uzyskało 78).

(dowód: akta kontroli str.47-51)

Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w technikum Zespołu Szkół kształtowała się następująco:

- 2011/2012 w zawodach: (a) technik budownictwa – 65,5% (wyższa o 6 p.p. od wojewódzkiej i o 7 p.p. od krajowej); (b) technik drogownictwa – 72,7% (niższa o 4 p.p. od wojewódzkiej i wyższa o 5 p.p. od krajowej); (c) technik architektury krajobrazu – 65,2% (wyższa o 3 p.p. od wojewódzkiej i o 15 p.p. od krajowej);
- 2012/2013 w zawodach: (a) technik budownictwa – 82,8% (wyższa o 21 p.p. od wojewódzkiej i krajowej); (b) technik drogownictwa – 100,0% (wyższa o 11 p.p. od wojewódzkiej i o 20 p.p. od krajowej); (c) technik architektury krajobrazu – 47,8% (wyższa o 1 p.p. od wojewódzkiej i krajowej);
- 2013/2014 w zawodach: (a) technik budownictwa – 87,5% (wyższa o 13 p.p. od wojewódzkiej i o 12 p.p. od krajowej); (b) technik drogownictwa – 85,7% (niższa o 3 p.p. od wojewódzkiej i wyższa o 13 p.p. od krajowej); (c) technik architektury krajobrazu – 47,1% (wyższa o 8 p.p. od wojewódzkiej i krajowej); (d) technik geodeta – 50% (niższa o 26 p.p. od wojewódzkiej i o 19 p.p. od krajowej);
- 2014/2015 w zawodach: (a) technik budownictwa – 78,3% (wyższa o 18 p.p. od wojewódzkiej); (b) technik drogownictwa – 83,3% (wyższa o 4 p.p. od wojewódzkiej); (c) technik geodeta – 65% (niższa o 19 p.p. od wojewódzkiej); (d) technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej – 50% (wyższa o 3 p.p. od wojewódzkiej);

- 2014/2015 w zawodzie technik architektury krajobrazu do egzaminu kwalifikacyjnego przystąpiło 17 uczniów - nikt nie otrzymał dyplomu kwalifikacyjnego, przy zdawalności wojewódzkiej 35,7%. (w I etapie zdało szesnastu (94,1%), a w II etapie nie zdał nikt ze zdających).

(dowód: akta kontroli str.49-51)

1.8. Suplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe Europass

Uczniowie Zespołu Szkół byli informowani przez nauczycieli i wychowawców o możliwości uzyskania Suplementu do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe Europass. Według wyjaśnień Dyrektora na lekcjach wychowawczych omawiane były procedury egzaminu i wskazywane miejsce publikacji szerszej informacji o egzaminie. W terminie do 20 grudnia każdego roku w deklaracji przystąpienia do egzaminu uczniowie określali chęć otrzymania Suplementu do Dyplomu. W okresie od 2006 r. do 2015 r. Europass uzyskało 354 uczniów technikum i 305 zasadniczej szkoły zawodowej (100%).

(dowód: akta kontroli str. 52-53)

1.9. Sposób i zakres wykorzystania wyników egzaminów do podnoszenia jakości pracy szkoły

Wyniki egzaminów zewnętrznych wstępnie analizowała Dyrektor Szkoły, dokonując oceny i formułując wnioski. Całość przedstawiała Radzie Pedagogicznej, po czym analizy szczegółowe wykonywali nauczyciele zespołów przedmiotowych: przedmiotów zawodowych, matematyczno-przyrodniczych oraz humanistycznych. Wynikiem analiz były wnioski szczegółowe do dalszej pracy, opracowania mające na celu promocję szkoły lub programy naprawcze. Diagnozowano przyczyny i określano obszary wymagające poprawy.

(dowód: akta kontroli str. 54-55)

Wnioski wynikające z analiz wykorzystywane były przy planowaniu i organizowaniu dalszej pracy. Dotyczyły one m.in:

- utrzymania wysokich wyników zdawalności egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe oraz wysokich wyników zdawalności egzaminu maturalnego z języka polskiego i z języków obcych
- podwyższenia wyników zdawalności egzaminu maturalnego z matematyki oraz wyników zdawalności egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik budownictwa.

(dowód: akta kontroli str. 55-59)

1.10. Monitorowanie osiągnięć uczniów w cyklu kształcenia oraz rozpoznawanie i stopień zaspokojenia potrzeb

Monitorowanie osiągnięć uczniów w cyklu kształcenia wg wyjaśnień Dyrektora – polegało na: systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji w celu zapewnienia zgodności realizacji przedsięwzięcia z założonymi celami, właściwym zaplanowaniu i prowadzeniu obserwacji ucznia, koncentracji na indywidualnych postępach ucznia w nauce, współpracy z pracodawcami i rodzicami, analizie dokumentów oraz na badaniu losów absolwentów.

Metody stosowane w procesie monitorowania osiągnięć, to: wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia, rozpoznanie indywidualnych potrzeb ucznia, formułowanie dla ucznia planu działań wspierających, rozpoznanie warunków uczenia się, obserwacja i analiza przebiegu nauczania (testy diagnostyczne, testy kompetencji), dokonywanie i wdrażanie wniosków z procesu uczenia się, analiza organizowanych w szkole corocznych próbnych egzaminów zawodowych.

Dla zaspokojenia potrzeb uczniów w zakresie zdobywania osiągnięć podejmowano takie działania, jak m.in.:

- pomoc pedagogiczna dla uczniów słabych (indywidualny program pracy z uczniem, specjalne metody nauczania, zajęcia dodatkowe i wyrównawcze),
- pozyskiwanie środków dydaktycznych i nowoczesnego sprzętu niezbędnego do zdobywania umiejętności zawodowych,
- organizowanie konkursów, przygotowywanie uczniów do udziału w olimpiadach i konkursach zewnętrznych,

Poziom zadowolenia uczniów z wyboru zawodu i szkoły weryfikowano poprzez:

- wywiady i pogadanki wychowawców klas z uczniami i rodzicami,
- rozmowy pedagoga szkolnego i nauczycieli przedmiotów zawodowych z uczniami,
- ankiety adresowane do uczniów zawierające m. in. pytania na temat komunikatywności pracowników szkoły w udzielaniu potrzebnych informacji (kompetencje i wiedza nauczycieli przedmiotów zawodowych), terminowości załatwiania spraw, zrozumienia dla potrzeb uczniów i organizacji pracy szkoły (oznaczenie sal lekcyjnych, rozmieszczenie i czytelność tablic informacyjnych, tablic ogłoszeń itp.) w celu weryfikacji poziomu zadowolenia uczniów z wyboru zawodu i szkoły,
- ankiety dla absolwentów szkoły dotyczące opinii na temat ukończonej szkoły w wybranym zawodzie (zalety i wady szkoły).

Z ankiet kierowanych do uczniów klas pierwszych wynikało, że oczekiwali oni od Szkoły przede wszystkim przygotowania do wyboru uczelni wyższych oraz do pracy zawodowej. Natomiast absolwenci uważali, że Szkoła wystarczająco przygotowała ich do kontynuowania nauki/podjęcia pracy (100% ankietowanych), spełniła oczekiwania w zakresie rozwijania zainteresowań zawodowych (82%), dobrze przygotowała do egzaminów zewnętrznych (76%), a także pomogła w wyborze studiów zawodowych i przygotowaniu do dorosłego życia (61%).

(dowód: akta kontroli str. 62-66, 165-170)

Liczba uczniów w badanym okresie ze średnią powyżej 4,75 wynosiła: 9 - w roku 2012/2013 (1,7% kończących naukę), 18 – w roku 2013/2014 (3,4% kończących naukę) oraz 17 – w roku 2014/2015 (3,8% kończących naukę).

W tym samym okresie liczba uczniów niepromowanych i powtarzających klasę wynosiła odpowiednio: 19 (3,5%), 17 (3,2%) oraz 17 (3,8%), a zrezygnowało z nauki w trakcie cyklu nauczania odpowiednio: 66, 36 oraz 45 uczniów.

Średnia frekwencja w Zespole Szkół w badanym okresie na zajęciach obowiązkowych wynosiła odpowiednio: 75,2% (83,0% w technikum i 67,4% w zasadniczej szkole zawodowej), 75,9% (81,3% w technikum i 70,6% w z.s.z.) oraz 78,9% (79,8% w technikum i 74,3% w z.s.z.).

Przyczynami absencji, a szczególnie tendencji do obniżania frekwencji – wg wyjaśnień Dyrektora - były: liczne zwolnienia lekarskie, usprawiedliwianie wielu nieobecności przez rodziców; realizacja kursów zawodowych odbywanych prywatnie przez młodzież, w tym kursu na prawo jazdy w czasie lekcji.

(dowód: akta kontroli str. 65-69)

1.11. Monitorowanie warunków pracy

W Zespole Szkół monitorowanie warunków pracy prowadzone było w szczególności przez Dyrektora, Społecznego Inspektora Pracy, a także przez nauczycieli, którym Dyrektor powierzyła obowiązki koordynatora ds. remontów i inwestycji oraz służby bhp. Monitorowanie polegało na tym, że:

- Dyrektor, co najmniej raz w roku, dokonywała kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, określając kierunki ich poprawy. Z protokołów kontroli wynikało, że stan obiektów, pomieszczeń, urządzeń, umeblowania, wyposażenia i innych elementów poddanych kontroli był dobry lub bardzo dobry. Stwierdzone drobne usterki były usuwane w trybie napraw bieżących.

(dowód: akta kontroli str. 120-142)

- Z końcem roku kalendarzowego, powołany przez Dyrektora - zgodnie z Regulaminem kontroli zarządczej - zespół ds. diagnozy i ceny ryzyka, dokonywał analizy rodzaju i stopnia zagrożenia w szkole, z uwzględnieniem zagrożeń wynikających z zapewnienia warunków pracy.

(dowód: akta kontroli str. 71)

Wnioski z monitoringu wykorzystywane były do doskonalenia rozwiązań i wprowadzenia nowych zmian poprzez:

- uwzględnienie potrzeb w zakresie poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy w projekcie planu na kolejny rok budżetowy,
- planowanie rozwoju bazy dydaktycznej, wyposażenia, modernizacji obiektu i poprawy warunków w wieloletnich i rocznych planach rozwoju Zespołu Szkół, na bazie których wdrażany był plan poprawy warunków lokalowych i wyposażenia.

W latach 2014/2015 Szkoła wnioskowała do organu prowadzącego m.in. o: pozyskanie miejsc dla prowadzenia zajęć praktycznych lub pracowni kształcenia praktycznego (koszt 300 tys. zł), środki na remont i modernizację przepompowni ścieków (koszt 27,6 tys. zł), dostosowanie pomieszczeń do kształcenia praktycznego zawodowego (pracownie), opracowanie propozycji modernizacji budynku szkoły dla poprawy bezpieczeństwa, wyposażenie pracowni w podstawowe pomoce dydaktyczne do nauczania przedmiotów ogólnokształcących (szczególnie biologia, chemia, fizyka) oraz podstawowych pomocy dydaktycznych do nauczania przedmiotów zawodowych takich jak narzędzi pracy w zawodach robotniczych, narzędzi do pomiaru i oceny jakości robót oraz podstawowy sprzęt geodezyjny. Zakupiono podstawowe pomoce dydaktyczne dla zawodu murarz, malarz i posadzkarz.

(dowód: akta kontroli str. 105-119)

1.12. Monitorowanie kariery zawodowej lub naukowej absolwentów szkoły

Losy absolwentów były monitorowane na podstawie informacji uzyskiwanych od absolwentów szkoły.

Z przeprowadzonych analiz, obejmujących lata 2004/2005 – 2013/2014, wynikało m.in., że:

1/ z ogólnej liczby 576 absolwentów Technikum i Liceum Profilowanego w Zespole Szkół:

- studia wyższe podjęło 203 absolwentów (35,2%), w tym 42 osoby z Liceum Profilowanego; podjęło 46 absolwentów (w tym 6 osób z Liceum Profilowanego). Najczęściej wybierane kierunki studiów, to : budownictwo (56), logistyka (8), kierunki pedagogiczne (7), inżynieria środowiska (5) oraz marketing i zarządzanie 5);
- w studium policealnym kontynuowało naukę 56 absolwentów (w tym 11 osób z Liceum Profilowanego), w tym jednocześnie pracowało – 14 (z czego 3 osoby z Liceum Profilowanego) (w tym – 2 osoby w firmach budowlanych); najczęściej wybierane kierunki nauki: BHP (12 osób), ratownik medyczny (4 osoby), ochrona osób i mienia (3 osoby);
- pracę podjęło i nie kontynuowało nauki 107 absolwentów (z czego 9 osób z Liceum Profilowanego) i najczęściej była to praca: związana z wykształceniem (26), poza Polską (różne zawody) – 23;
- inne czynności po ukończeniu szkoły wykonywało 46 absolwentów, w tym: zasadnicza służba wojskowa – 12 osób, pozostawanie bez pracy – 28 osób (w tym 1 osoba z liceum).

Informacji nie posiadano o 164 absolwentach (z czego o 21 absolwentach Liceum Profilowanego). Nie posiadano też danych dotyczących czasu pozostawania absolwentów bez pracy.

(dowód: akta kontroli str. 159-170)

2/ Losy absolwentów Zasadniczej Szkoły Zawodowej w latach: 2013/2014, 2012/2013, 2011/2012, 2010/2011, 2009/2010, 2007/2008, 2005/2006 (badań losów absolwentów szkoły zasadniczej nie przeprowadzono w latach: 2008/2009, 2006/2007, 2004/2005 - 147 osób). Z ogólnej liczby 286 absolwentów:

- dalsze kształcenie, po ukończeniu szkoły, podjęło 59 absolwentów (licea, technika zaoczne/wieczorowe, kursy zawodowe); kontynuowało naukę i jednocześnie pracowało – 19 absolwentów; najczęściej była to praca dorywcza lub w wyuczonym zawodzie;
- 54 absolwentów podjęło pracę (nie kontynuowali nauki); w 14 przypadkach była to praca zgodna z wyuczonym zawodem, a 7 osób wyjechało do pracy za granicę, a 6 wykonywało pracę dorywczą;
- inne czynności wykonywało 10 osób, w tym: 4 absolwentów odbywało służbę wojskową, a 6 absolwentów pozostawało bez pracy.

Zespół Szkół nie posiadał informacji o losach 134 absolwentów ZSZ oraz danych dotyczących czasu pozostawania absolwentów bez pracy.

(dowód: akta kontroli str. 72-73)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Szkoła rzetelnie rozpoznawała potrzeby rynku pracy w aspekcie planowania kierunków kształcenia w zawodach i dostosowania oferty kształcenia do tych potrzeb. Podstawą tego planowania na kolejne lata były opracowane przez Szkołę dokumenty o charakterze strategicznym (koncepcje, programy rozwoju), jak i operacyjnym (roczne plany rozwoju, doskonalenia zawodowego nauczycieli). Realizowano zadania w zakresie doradztwa zawodowego w aspekcie trafności wyboru zawodu i odnalezienia się na rynku pracy. Podejmowano działania na rzecz współpracy Szkoły z partnerami kształcącymi w zawodach na poziomie wyższym oraz przedsiębiorcami, w zakresie promocji nowoczesnych technologii, narzędzi i urządzeń. Rzetelnie monitorowano i usprawniano działania Szkoły pod kątem potrzeb i oczekiwań pracodawców. Niewystarczająco natomiast rozpoznawano potrzeby przyszłych uczniów Szkoły, czego skutkiem były nieudane próby uruchomienia nowych kierunków nauczania spowodowane niskim zainteresowaniem gimnazjalistów tymi kierunkami.

2. Zapewnienie przez szkołę odpowiedniej kadry i organizacji procesu kształcenia w zawodach

2.1. Stan zatrudnienia nauczycieli

Opis stanu
faktycznego

W roku szkolnym 2015/2016²⁵ w Zespole Szkół zatrudnionych było 43 nauczycieli, w tym: 20 dyplomowanych, 11 mianowanych, 10 kontraktowych i po jednym stażyście oraz osobie bez stopnia awansu. Dziewiętnastu nauczycieli prowadziło nauczanie przedmiotów zawodowych²⁶ i wszyscy posiadali wymagane kwalifikacje do nauczania poszczególnych przedmiotów²⁷. Stan zatrudnienia w analizowanym okresie zmieniał się w zależności od okoliczności (liczby szkół i oddziałów) i wynosił od 37 nauczycieli w roku 2005/2006 (w tym ośmiu dyplomowanych, 19 mianowanych i siedmiu kontraktowych) do maksymalnej liczby 58 nauczycieli w roku 2011/2012 (w tym 18 dyplomowanych, 15 mianowanych i 19 kontraktowych).

(dowód: akta kontroli str. 77-80, 171-175)

Według wyjaśnień Dyrektora, diagnozę potrzeb kadrowych w dłuższym horyzoncie czasowym prowadzono z wykorzystaniem wieloletniego planu rozwoju szkoły i wieloletniego planu doskonalenia nauczycieli.

Dyrektor przeprowadzała diagnozę posiadanych zasobów osobowych pod kątem posiadanych przez nauczycieli kwalifikacji i potrzeb szkoły. Dokonywała przeglądu i analizy CV osób zainteresowanych podjęciem pracy w szkole w charakterze nauczyciela przedmiotu. Z wybranymi przeprowadzane były rozmowy kwalifikacyjne

²⁵ Stan na 30 września.

²⁶ Szesnastu nauczycieli prowadziło naukę zajęć teoretycznych oraz trzech zajęć praktycznych.

²⁷ Dz. U. z 2014, poz. 1084

oceniające ich predyspozycje do pracy w szkole. Nauczyciele zatrudniani byli też spośród pracowników przedsiębiorstw, z którymi szkoła współpracowała w organizowaniu praktycznej nauki zawodu, na warunkach Kodeksu Pracy.

Z akt personalnych nauczycieli wynikało, że w badanym okresie w wieku emerytalnym był jeden nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych. W ciągu najbliższych czterech lat żaden nauczyciel teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych nie osiągnie wieku emerytalnego.

(dowód: akta kontroli str.75-76; 177; 182)

2.2. Wykorzystanie środków na kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli

Opis stanu faktycznego

Według danych z planów finansowych Szkoły oraz sprawozdań z wykorzystania środków składanych przez Dyrektora organowi prowadzącemu, w okresie objętym kontrolą na kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli wykorzystano: w 2012 r. i w 2014 r. – po 3,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 176; 178-181)

2.3. Zakres kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli uczących przedmiotów zawodowych

Opis stanu faktycznego

Z akt osobowych nauczycieli uczących przedmiotów zawodowych wynikało, że:

- w roku szkolnym 2012/2013 jeden nauczyciel przedmiotów zawodowych ukończył studia podyplomowe „Bezpieczeństwo i higiena pracy”, a 21 nauczycieli uczestniczyło w różnych formach doskonalenia (szkolenia, kursy, staże);
- w roku szkolnym 2013/2014 dwóch nauczycieli ukończyło studia podyplomowe „Przygotowanie pedagogiczne” oraz studia podyplomowe „Odnawialne źródła energii z kwalifikacją pedagogiczną”, a 15 nauczycieli uczestniczyło w różnych formach doskonalenia (szkolenia, kursy);
- w roku szkolnym 2014/2015 jeden nauczyciel ukończył studia podyplomowe „Bezpieczeństwo, higiena i ochrona środowiska pracy” oraz studia podyplomowe „Odnawialne źródła energii z kwalifikacją pedagogiczną”, a 10 nauczycieli uczestniczyło w różnych formach doskonalenia (szkolenia, konferencje).

(dowód: akta kontroli str. 183-183)

2.4. Współpraca z partnerami szkoły w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli

Partnerzy Szkoły brali udział w doskonaleniu zawodowym nauczycieli kształcenia zawodowego poprzez organizowanie dla nauczycieli i uczniów: szkoleń (np.: murowanie w systemie YTONG i SILKA, cykliczne szkolenia z różnych tematów związane z technikami malarskimi, wykonawstwo okładzin z płytek ceramicznych z zastosowaniem odpowiednich produktów chemii budowlanej, mas samopoziomujących, podkładów gruntujących, taśm uszczelniających, zapraw uszczelniających, mas przeciwwilgociowych, elastycznych zapraw klejowych), seminariów (np.: I i II Powiatowe Seminarium OZE - odnawialne źródła energii), zajęć praktycznych i wycieczek.

(dowód: akta kontroli str. 187)

2.5. Dopuszczenie do użytku szkolnego programów nauczania

Programy nauczania do poszczególnych zawodów zostały dopuszczone do użytku szkolnego w obowiązującym trybie, tj. zgodnie z Procedurą dopuszczania do użytku w Zespole Szkół, opracowaną na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r.²⁸, a wprowadzoną Zarządzeniem Dyrektora nr 15 /2011/2012.

Były to programy autorskie opracowane przez nauczycieli lub zespoły nauczycielskie, dołączone do wniosku do Dyrektora o ich dopuszczenie. Przed dopuszczeniem Dyrektor szkoły zasięgała opinii rady pedagogicznej. Po uwzględnieniu opinii programy dopuszczane były do użytku w Szkole i włączane do szkolnego zestawu na dany cykl nauczania.

(dowód: akta kontroli str. 188-195)

2.6. Zachowanie w cyklu nauczania minimalnego wymiaru godzin koniecznych do osiągnięcia założonych efektów zajęć

W badanym okresie w szkole zachowano w cyklu kształcenia zawodowego minimalny wymiar godzin koniecznych do osiągnięcia założonych efektów zajęć, określony w ramowych planach nauczania i podstawie programowej kształcenia:

a/ w technikum:

- w przedmiotach ogólnokształcących liczba obowiązkowych godzin wg szkolnych planów nauczania²⁹ była zgodna z minimalnym wymiarem godzin w ramowym planie nauczania i w podstawie programowej³⁰ i wynosiła 2490;
- w przedmiotach zawodowych dla zawodów: technik budownictwa, technik drogownictwa, technik architektury krajobrazu, technik geodeta oraz technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, liczba obowiązkowych godzin wynosiła 1660, przy minimalnym wymiarze godzin 1510;

b/ w zasadniczej szkole zawodowej:

- w przedmiotach ogólnokształcących liczba obowiązkowych godzin wynosiła 1152, przy minimalnym wymiarze godzin 1135;
- w przedmiotach zawodowych dla zawodów: murarz-tylnkarz, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, liczba obowiązkowych godzin wynosiła odpowiednio w poszczególnych latach: 2176, 2152 i 2176, przy minimalnym wymiarze godzin 1600.

Liczba godzin przedmiotów kształcenia zawodowego w cyklu nauczania była wyższa niż minimalny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych w ramowych planach nauczania, tj.:

a/ technikum - we wszystkich zawodach liczba godzin zaplanowanych tak dla kształcenia zawodowego teoretycznego, jak i praktycznego wynosiła 750 (minimum w ramowych planach nauczania - 735); praktyki zawodowe były realizowane w wymiarze określonym w podstawie programowej kształcenia w zawodach.

b/ zasadnicza szkoła zawodowa w zawodach: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie: kształcenie zawodowe teoretyczne – 640

²⁸ W sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. Nr 89, poz. 730 (uchylone z dniem 18 lipca 2012 r.).

²⁹ Dalej: „liczba obowiązkowych godzin”.

³⁰ Dalej: „minimalny wymiar godzin”.

(minimum – 630; kształcenie zawodowe praktyczne – 1536 (minimum – 970); monter sieci instalacji i urządzeń sanitarnych: teoretyczne - 640 (minimum – 630; praktyczne – 1568 (minimum – 970); murarz – tynkarz: teoretyczne – 640 (minimum – 630); praktyczne – 1536 (minimum – 970).

(dowód: akta kontroli str.196-197)

2.7. Zgodność szkolnego planu nauczania z programami nauczania dla poszczególnych zawodów

Badanie czterech oddziałów, dla których rok szkolny 2014/2015 był ostatnim rokiem nauki³¹ wykazało, że w szkolnym planie nauczania ujęto przedmioty kształcenia zawodowego zgodnie z programami nauczania dla poszczególnych zawodów.

Szkolny plan nauczania, obowiązujący dla badanego oddziału, ujmował przedmioty kształcenia ustalone przez Dyrektora SZSP, z uwzględnieniem organizacji pracy szkoły i podziału efektów określonych w podstawie programowej. Wymiar (suma) zajęć dydaktycznych z przedmiotów zawodowych przewidziany w szkolnym planie nauczania był zgodny z właściwym dla typu szkoły ramowym planem nauczania. Wykazany w dziennikach lekcyjnych wymiar zrealizowanych w danym i kolejnych latach w cyklu nauczania zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów był zgodny z obowiązującym szkolnym planem nauczania.

(dowód: akta kontroli str. 196-216)

2.8. Zachowanie wymaganej liczebności oddziałów klasowych i grup na zajęciach teoretycznych i praktycznych

Zgodnie ze Statutem Szkoły, podstawową jednostką organizacyjną Szkoły jest oddział złożony z uczniów. Zajęcia edukacyjne, stanowiące realizację podstaw programowych kształcenia w poszczególnych zawodach, były organizowane w oddziałach, a w uzasadnionych przypadkach także na terenie innych jednostek organizacyjnych (np. w szkołach wyższych, u pracodawców) Oddział podzielony był na grupy, kiedy z treści programu nauczania wynikała taka konieczność.

Liczebność oddziałów klasowych i grup na zajęciach jest określona w Statucie Szkoły (stan na dzień 1 września). W roku szkolnym 2014/2015 w Szkole było 18 oddziałów (15 w technikum i 3 w zasadniczej szkole zawodowej), 25 grup (19 w technikum i 6 w ZSZ), w których uczyło się 482 uczniów (397 w technikum i 85 w ZSZ), a liczba uczniów w klasach wynosiła średnio 26,7 (od 19 do 38) – co było zgodne z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych³².

(dowód: akta kontroli str.198-222)

2.9. Innowacje i eksperymenty pedagogiczne

Po uzyskaniu zgody Rada Pedagogiczna w dniu 15 września 2015 r. podjęła uchwałę nr 33/2015/2016 w sprawie przyjęcia do realizacji innowacji pedagogicznej pn. "Technik zahartowany fizycznie". Według wyjaśnień Dyrektora, innowacja, zaakceptowana przez organ prowadzący, dotyczyła dodatkowych trzech godzin zajęć z wychowania fizycznego i została wprowadzona w celu podniesienia kondycji

³¹ badane oddziały – technik budownictwa i technik geodeta oraz w ZSZ w zawodach: monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, monter zabudowy i robót wykończeniowych

³² Dz. U. z 2012 r., poz. 204 ze zm.

fizycznej uczniów w pracy w trudnych warunkach wykonywania zawodów budowlanych.

(dowód: akta kontroli str. 223-224)

2.10. Diagnozowanie potrzeb edukacyjnych i zainteresowań uczniów

Diagnozowanie potrzeb edukacyjnych i zainteresowań uczniów – wg wyjaśnień Dyrektora – odbywało się poprzez m.in.:

- badania ankietowe wśród uczniów i nauczycieli, w tym dla pedagoga szkolnego, pełniącego w szkole również funkcję doradcy zawodowego;
- rozeznanie zapotrzebowania na dodatkowe zajęcia dla młodzieży wśród pracodawców i rodziców;
- analizę dokumentacji uczniów klas pierwszych, ofert lokalnego rynku pracy, wyników egzaminów zawodowych oraz protokołów Rad Pedagogicznych – klasyfikacji śródrocznej i końcowo rocznej.

W wyniku zdiagnozowania potrzeb uczniów organizowane były: zajęcia dodatkowe, których celem było lepsze dostosowanie do potrzeb lokalnego rynku pracy i oczekiwań pracodawców, uzupełnienie oferty do potrzeb rynku oraz do współpracujących ze szkołą pracodawców – to jest: (a) kółka zainteresowań (geodezyjne, energetyczne, florystyczne, kółko z architektury wnętrz); (b) zajęcia wyrównawcze (z geodezji, przedmiotów budowlanych, miernictwa, przedmiotów architektury krajobrazu, kosztorysowania oraz konstrukcji budowlanych); (c) zajęcia dodatkowe (z przedmiotów zawodowych, przygotowujące do egzaminu zawodowego).

(dowód: akta kontroli str. 225-227)

2.11. Zapewnienie warunków do właściwej realizacji praktycznej nauki zawodu

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe były realizowane zgodnie ze szkolnymi planami nauczania dla poszczególnych zawodów, opracowanymi według wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach. Na podstawie planów nauczania opracowywano harmonogramy realizacji praktyk i zajęć uzgodnione z pracodawcami.

Zajęcia praktyczne w roku szkolnym 2014/2015 odbywały się w wymiarze:

- a/ w zawodzie technik geodeta: w klasie I – ćwiczenia geodezyjne 4 godziny w tygodniu w każdej grupie (3 grupy); w klasie II – ćwiczenia z dokumentacją, 3 godziny w tygodniu w podziale na 2 grupy, ćwiczenia geodezyjne 6 godzin (3 grupy);
- b/ w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej: w klasie I – 5 godzin w tygodniu w podziale na 3 grupy; w klasie II – 6 godzin w tygodniu w podziale na 3 grupy; w klasie IV – 7 godzin w tygodniu;
- c/ w zawodzie technik budownictwa: w klasie II - 6 godzin w tygodniu w podziale na 3 grupy;
- d/ w zawodzie technik architektury krajobrazu: w klasie II - 6 godzin w tygodniu; w klasie III (nauka jazdy ciągnikiem rolniczym) – 20 godzin na ucznia indywidualnie;

e/ w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie: w klasie I, II i III - u pracodawców jako pracownicy młodociani, 2 dni w tygodniu,

f/ w zawodach murarz – tynkarz (w II klasie), monter sieci, instalacji urządzeń sanitarnych i robót wykończeniowych w budownictwie (w II i III klasie) - u pracodawców jako pracownicy młodociani, 2 dni w tygodniu.

Praktyki zawodowe w roku szkolnym 2014/2015 występowały w:

- w klasach III w zawodach: technik budownictwa, technik architektury krajobrazu, technik geodeta oraz technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej – po 4 tygodnie,

- w klasach IV w zawodach: technik budownictwa, technik drogownictwa oraz technik geodeta – po 2 tygodnie.

Zajęcia praktyczne organizowano w Zespole Szkół, w CKP i u pracodawców, a praktyki zawodowe tylko u pracodawców.

(dowód: akta kontroli str. 228-230)

W roku szkolnym 2014/2015 Szkoła zawarła 14 umów z podmiotami przyjmującymi uczniów na praktyczną naukę zawodów. We wszystkich umowach warunki ich realizacji określono zgodnie z § 7 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu³³.

Z tytułu realizacji umów z podmiotami przyjmującymi uczniów na zajęcia praktyczne nauki zawodu Szkoła w 2014 r. nie ponosiła wydatków. Umowy regulowały, że podmiot przyjmujący uczniów na praktyczną naukę zawodu miał im zapewnić m. in. odzież i obuwie robocze, środki ochrony indywidualnej oraz środki higieny osobistej, nieodpłatnie posiłki profilaktyczne i napoje.

(dowód: akta kontroli str. 231-261)

Dyrektor Szkoły nadzorowała wykonywanie praktyk i przeprowadzała ich ewaluację. Przed podpisaniem umów uzgadniano z pracodawcami miejsce, termin, wielkość grupy, sposób sprawowanej opieki nad uczniami oraz sposób dokumentowania i przepływu informacji. Zgodność realizacji programu praktyk potwierdzały zapisy w uczniowskich dziennikach praktyk, prowadzonych przez uczniów.

(dowód: akta kontroli str.90-95, 370-375)

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Szkoła w sposób prawidłowy realizowała zadania związane z kształceniem zawodowym, w szczególności zapewniła odpowiednią kadre, organizację i warunki procesu kształcenia, w tym bezpieczne i higieniczne warunki do realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego i zawodowego. Właściwie diagnozowano potrzeby edukacyjne i zainteresowania uczniów, zapewniając im udział w kółkach zainteresowań, zajęciach wyrównawczych i dodatkowych. Zapewniono warunki do właściwej realizacji praktycznej nauki zawodu. Zadbano o rozwój i doskonalenie zawodowe nauczycieli przedmiotów zawodowych, zapewniając im możliwość kształcenia (studia podyplomowe) oraz uczestnictwo w różnych formach doskonalenia (szkolenia, kursy).

³³ Dz. U. Nr 244, poz. 1626 ze zm.

3. Zapewnienie przez szkołę odpowiedniej bazy lokalowej i zaplecza do kształcenia w zawodach

3.1. Pomieszczenia i wyposażenie do kształcenia uczniów w szkole zawodowej

Zespół Szkół, stosownie do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie podstawowych warunków niezbędnych do realizacji przez szkoły i nauczycieli zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz programów nauczania³⁴, spełniał warunki realizacji kształcenia określone w podstawie programowej kształcenia w poszczególnych zawodach. W wyniku przeprowadzonych oględzin obiektów Szkoły³⁵ ustalono, że wszystkie pomieszczenia oświetlone były światłem dziennym i sztucznym, wyposażone w sprzęt p.pożarowy, z oznaczeniem dróg ewakuacyjnych. Pomieszczenia sanitarne posiadały ciepłą i zimną bieżącą wodę, a uczniowie mieli możliwość korzystania z pryszniców. Powierzchnia dróg i przejść była utwardzona i równa, poza małym fragmentem wjazdu, który wymagał remontu.

(dowód: akta kontroli str. 314-323)

Dokonywane przez komisję powoływaną przez Dyrektora coroczne przeglądy warunków bezpieczeństwa i higieny w szkole, zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach potwierdzały gotowość Szkoły do rozpoczęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

(dowód: akta kontroli, str. 297-312; 333-340)

Przeprowadzona w 2012 r. kontrola Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy nie wykazała nieprawidłowości, a Okręgowej Inspekcji Pracy w 2013 r. drobne uchybienia, które zostały w wyznaczonym terminie usunięte.

(dowód: akta kontroli, str. 314-323)

Zespół Szkół posiadał odpowiednie warunki lokalowe i wyposażenie pracowni przedmiotowych umożliwiających realizację podstawy programowej i przyjętych w Szkole programów nauczania. Badaniem objęto zawody, w których kształcono w roku 2014/2015 w zawodach: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik budownictwa, technik geodeta, technik architektury krajobrazu, oraz murarz – tynkarz³⁶.

(dowód: akta kontroli, str. 324-330)

Ustalone
nieprawidłowości

W Zespole Szkół przeprowadzano corocznie kontrole zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, jednak mimo obowiązku określonego w § 3 ust. 2 rozporządzenia z dnia 31 grudnia 2002 r., do września 2015 r. nie przekazywano organowi prowadzącemu kopii protokołów.

³⁴ Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 23.

³⁵ Oględzinom poddano: 1/ trzykondygnacyjny podpiwniczony budynek główny szkoły, a w nim pracownie: budowlaną, dokumentacji technicznej, warsztaty szkolne z dziewięcioma stanowiskami do wykonywania robót murarsko-tynkarskich, dokumentacji geodezyjno-kartograficznej, geodezji, rysunku technicznego, projektowania architektury krajobrazu, urządzania i pielęgnacji terenów zielonych, kompozycji, dokumentacji, systemów energetyki odnawialnej bibliotekę oraz pomieszczenia sanitarne; 2/ salę sportową z zapleczem socjalnym, 3/ boisko wielofunkcyjne 4/ niezabudowany ogrodzony teren przyszkolny.

³⁶ ZSP posiada następujące pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem : pracownie budowlaną, dwie pracownie dokumentacji technicznej, pracownię geodezji, pracownię systemów energetyk odnawialnej, pracownię rysunku technicznego, pracownię projektowania architektury krajobrazu, pracownię urządzania i pielęgnacji terenów zieli, pracownię kompozycji, warsztaty szkolne oraz warsztaty szkolne z 3 stanowiskami w kwalifikacji B.18. (murarz – tynkarz).

Dyrektor wyjaśniła, że przekazała kopię protokołu z 28 sierpnia 2015 r. do Starostwa. Z lat 2012 – 2014 kopii protokołów nie przekazywała, ponieważ Wydział Edukacji, Kultury, Sportu i Zdrowia Starostwa wcześniej nie żądał przekazywania protokołów.

(dowód: akta kontroli, str. 261)

3.2. Wykorzystanie bazy szkolnej.

Na podstawie dokumentacji szkolnej (plany lekcji, dzienniki lekcyjne) oraz oględzin pracowni i warsztatów ustalono, że baza szkolna i wyposażenie były dostępne dla uczniów, a podział oddziałów na mniejsze grupy zawodowe zapewniał każdemu uczniowi uczestnictwo na zajęciach w pracowniach.

(dowód: akta kontroli, str. 324-338)

3.3. Identyfikowanie potrzeb w zakresie wyposażenia i sprzętu

Dyrektor ZSP identyfikowała potrzeby w zakresie wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji podstawy programowej i przyjętych programów nauczania analizując stan posiadania w odniesieniu do zapisów dotyczących wyposażenia pracowni wynikających z podstawy programowej zawodu. Planowała i wnioskowała do organu prowadzącego o środki finansowe na zakupy pomocy dydaktycznych. Zespół Szkół przystąpił do trzyletniego programu finansowanego ze środków UE „Nowa jakość kształcenia zawodowego w kujawsko-pomorskim” oraz „Twoja wiedza - Twoja przyszłość”. Szkoła uzyskała w ramach tych programów m. in. niwelator optyczny, sprzęt geodezyjny oraz programy komputerowe do projektowania terenów zieleni.

(dowód: akta kontroli, str.:331-332)

3.4. Wzbogacenie wyposażenia bazy szkolnej

Baza i wyposażenie Szkoły było w analizowanym okresie doposażane i modernizowane. W ramach programu „Nowa jakość kształcenia zawodowego w województwie kujawsko-pomorskim” przekazano sprzęt i oprogramowanie wartości 23,7 tys. zł, a projektu „Twoja wiedza - Twoja przyszłość” pozyskano wyposażenie do pracowni o wartości 30,0 tys. zł. Rada rodziców zakupiła sprzęt nagłaśniający o wartości 2,5 tys. zł oraz program C-geo do geodezji o wartości 3,0 tys. zł. Organ prowadzący przekazał w latach 2012 – 2014 na doposażenie w sprzęt dydaktyczny kwotę 19,5 tys. zł oraz na wykonanie prac remontowo – modernizacyjnych kwotę 79,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli, str. 332-333)

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Szkoła zapewniała odpowiednią bazę lokalową i zaplecze techno-dydaktyczne do kształcenia w zawodach. Warunki lokalowe i wyposażenie pracowni przedmiotowych umożliwiały realizację podstawy programowej zarówno kształcenia ogólnego, jak i kształcenia w zawodach. Uczniom zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w Szkole.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁷, wnosi o wywiązywanie się z obowiązku przekazywania organowi prowadzącemu kopii protokołów z prowadzonych kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, dnia listopada 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Kontroler

Emil Wojak
gł. specjalista k.p.

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis

.....
podpis

³⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.